

Păruiala țiganilor între ei

(cântul al XII-lea)

10

Urgia, văzând acestea, bate
Din palme: „Bravo, țigănie!”
Războiul răspunde:
„O, frate, acum, dacă vrei, fă-ți o sozie¹
Și te-arată la țigani în pripă²
Să vezi cum o apucă-n risipă!”

Urgia văzând aceste, bate
În palme: „Bravo, țigănie!...”
Și zice Războiului: „O, frate,
Acu, deacă vrei, fă-ți o șozie!
Și te-arată la țigani în pripă,
Să vezi cum or purcede-în răsipă.”

11

Iar cumplitul Război îndată
Sare-n cotigă, spre țigani pleacă
Cu toată curtea sa înfricoșată³.
Súflă-n bucium de trei ori și iacă
Spaima și Frica merg călăuze
Și reci Fiori tremurând pe buze.

Iară cumplitul Războiu îndată
Sare-în cotigă, spre țigani pleacă
Cu toată curtea sa-înfricoșată.
Súflă-în búcin de trei ori și iacă!
Spaima cu Frica merg călăuze,
Și răci Fiori tremurând în buze.

12

După ele, cu capete,-o mie,
Și-o mie de mâini, Vrajba pornește
Având Pizma-dușmana, soție⁴,
Dârzia cai buiestri întetește⁵;
Pe lângă cotigă, mergând, saltă
Jaful și Prada, Izbânda⁶ înaltă.

13

Cazna, Răutatea necăită,
Silnicia și Cruzimea ne'ndurată⁷,
Vrăjmășia cu arma ascuțită,
Crima cu haina de sânge pătată;
După ele, Moartea blestemată
Cu mii de Chinuri împresurată.

14

Războiul stropit cu negru sânge
Răcni și sulița ucigătoare –
Cu care-armate întregi frânge –
Le-arată țiganelor ciopoare⁸,
Trecând pe lângă ele mereu
Cu-ntreg, cumplit, alaiul său.

După dânse cu capete-o mie
Ș-o mie de mâni, Vrajba pornește
Având Pisma dușmană, soție;
Dârzia cai buieștri-întețește;
Pe lângă cotigă mergând saltă
Jacul cu prada și-Izbânda naltă.

Cazna, Răutatea necăită,
Sâla și Cruzia neîndurată,
Vrăjmășia și cu arma ascuțită,
Șugubina cu haina cruntată;
După-aceste și Moartea-obidată,
Cu mii de Chinuri împresurată.

Războiul stropit cu negru sânge
Răgni, și suliță-ucigătoare
Cu care șireaguri întregi frânge
Arată țiganilor ciopoare,
Trecând pe lângă ele mereu,
Cu tot groaznicul alaiul său.

15

După dânsul Vaietele-amare,
Tânguirea cu Plânsul mere⁹,
Blestemul cu limba otrăvitoare,
Jalea, Geamătul fără putere,
Suspinele fără suflare
Și Grija de inimă rozătoare.

După dânsul Vaietele-amare
Și Tânga cu Plânsurile mere,
Blăstămul cu limbă-otrăvitoare,
Jelea, Gemetul fără putere,
Suspinele-abia răsuflătoare
Cu Grija d-inimă rozătoare.

16

Deznădejdea din dinți scrâșnește,
Necazul, frângându-și mâinile, plânge,
Lipsa caută, dar nimic nu găsește,
Iar Căința-n lacrimi se stinge,
Zdrențăroasa Sărăcie suspină,
Goliciunea de toți se rușină¹⁰.

Deznădăjduirea-în dinți scrâșnește,
Năcazul frângând mâinile plânge,
Lipsa caută, nimic nu găsește,
Iar' Căința-în lacreme să stânge,
Stremțoasa Sărăcie suspină,
Golătatea de toți să rușină.

17

O, maici, neveste și fecioare,
Pe la care s-ar întâmpla să treacă
Acestea, cât amar și câtă plânsoare
Vă așteaptă! O, țigănie săracă!
Cum te turburași toată la minte
Când văzuși Războiul dinainte!

O! maice, neveste și fecioare,
Pe la care s-a tâmplat să treacă
Acestea, cât amar și plânsoare
V-așteaptă!-O, țigănie săracă!
Cum te turburași toată la minte,
Când văzuși Războiul de nainte.

18

Atunci Tandaler, ce la domnie
Demult visa și pe jumătate
O și-imbucase, strigă cu mânie:
„Neam de câine! Laie blestemată!
Până când tu doar de capul tău
Vei umbla, fără Dumnezeu?”

19

Iacă, vă zic vorba de pe urmă:
Așa să tăceți, ca peștii-n apă!
De voi simți că îmi mai curmă
Vreunul vorba și-un cuvânt scapă
Din gura lui nerușinată,
Fălcile i le zdrobesc îndată!

20

Niște mișei făcători de ciure,
Lăieți și mîncători de mortăciune
Pe oamenii de frunte să-i înjure!?
Așteptați numai, că acuș v-oi pune
Căpăstru-n cap și zăbală-n gură
Și veți juca pe altă zicătură¹¹.”

Atunci Tandaler ce la domnie
De mult căsca și de jumătate
O și-îmbucasă, strigă cu mînie:
„Soiu dă câne! Laie blăstămată!
Până când tu tot dă capu tău
Vei umbla, și fără Dumnezeu?”

Iacă, vă zic ha mai dă pă urmă:
Așa să tăceți ca peștii-în apă!
Că dacă-oi sîmți că mă mai curmă
Cîneva-în vorbă și-un cuvânt scapă
Din gura lui ha nerușinată,
Îmbe i-oi zdrobi fălcile-îndată.

Nește mișei făcători dă ciure,
Lăieți și mîncători de mortăciune,
Încă și pă hăi cinstiți să-înjure?...
Așteptați numa, că-acuș v-oi pune
Căpăstru-în cap și zăbele-în gură,
Și veți juca pe-altă zicătură”.

„Hei, măi? Cine-ți dădu astă putere –
Sfârcu strigă de pe la spate –
Să ne batjocorești, Tandalere,
Aiurea și fără dreptate?
Că n-a sosit încă acea clipită
Să cerem de la tine pită.

Ne rugăm foarte măriei-tale
Să-ți mai cruți trufia timpurie
Și-aprigimea cea afar' din cale!
Încă nu ești domn în țigănie
Și nici nu vei fi, te poți încrede;
În zadar pofta ți se repede!”

Auzind asemenea ocări
Tandaler pierdu orice răbdare;
Dinaintea-ntregii adunări
Se-ntoarse și, din răspuțeri,
Îi rezezi o palmă-așa de amară
C-ăla se-nvârți și ochii-i scânteiară.

21

„Hăi, măi! cine-ți dede-aha putere
(Sfârcul strigă de după spate)
Să ne bajocorești, Tandalere!...
Așa prost și fără dă dreptate?
Că n-au sosit încă-aha clipită
Ca să cerem de la tine pită.

Ne rugăm foarte măriei-tale
Să-ți mai cruți ha trufă timpurie
Ș-apregimea ha fără de cale,
Că-încă nu ești domn în țigănie!
Și nice vei hi, te poți încrede;
În zădar pofta ți să răpede!”

23

Auzind această defăimare,
Lui Tandaler scăpă suferința;
Denaintea toatei adunare
Să întoarsă și din toată sâlința,
O palmă-așa-i rezezi de amară,
Cât să-învârți ș-ochii scânteiară.

„Na, Sfârcule, zise, asta să-ți fie
Până una-alta de-nvățătură;
Iar când oi ajunge la domnie
N-o să-ți rămână niciun dinte-n gură.”
Nu-și sfârși Tandaler vorba bine
Când și asupra lui o palmă vine

De la Cârlig, nepotul de frate
Al lui Drăghici. Tandaler se-ntoarse
Să vază cine cutează a-l bate,
Când unul din gloată îl arse
Cu un ciomag pe ceafă, așa de tare,
Că-i porni sângele pe nare¹².

Aurarul, amețit, nu mai cată
Cine l-a lovit – dă la nimereală
Și-mpinge mulțimea întărâtată,
Încercând să iasă din învâlmășeală,
Care-mprejurul lui se iscasă,
Și să scape teafăr acasă.

24

„Na! Sfârcule (zisă),-ahasta-ți hie
Până una-altă dă-învățătură;
Iar’ când oi ajunge la domnie,
Nu-ți va rămânea nici un dinte-în gură!...”
Nu-și fârși Tandaler vorba bine,
Când și lui o palmă iacă-i vine

25

De la Cârlig (nepotu de frate
A lui Drăghici). Tandaler s-întoarsă
Să vază cine cutează-a-l bate,
Când unul din gloată așa-l ștearsă
Cu un fuștiu pe ceafă de tare,
Cât îl porni sângele pe nare.

26

Aurariu amețit nu mai caută
Cine l-au lovit, ci dă pe-întreg
Și-împinge mulțimea-întărâtată,
Sâlind să iasă-afară din zbeg
Care-împrejurul lui s-adunasă
Și să scape sănătos acasă.

27

Muză, care-ai fost la bătaie
Și le știi pe toate, decât toți mai bine,
Spune faptele de vitejie
Ce s-au petrecut și cu cine?
Care pe care, tăind, ucise
Și-n țara morților îi trimise?

28

Tandaler, văzând că nu-i șagă
Și ciurarii vor să-l împresoare,
Puse mână pe sabie, s-o tragă,
Dar tocmai când era la strâmtoare,
Cărăbuș, zlătarul, i-o furase
Și viteazul spăimântat rămase.

29

Spre norocul lui un ciolan vede
Jos, pe pământ, de moartă vită.
Iute-l ridică și se repede
În ciurărimea-ngrămadită
Și pe unde merge cotropește,
Ucide, prăvale și rănește.

Musă, care-ai fost la bătaie
Și ști toate decât toți mai bine,
Spune faptele de vitejie,
Care s-au tâmpinat și cu cine?
Care pe care tăind ucisă
Și la țara morților trimisă?

Tandaler oblicind că nu-i șagă
Și ciurarii vor să-l împresoare,
Pusă mâna pe cioarsă să-o tragă,
Dar' tocma când era la strâmtoare,
Cărăbuș zlătariul i-o furasă,
Și viteazul spăimântat rămasă.

Spre norocul său un ciolan vede
Zăcând pe pământ, de moartă vită.
Iute-l rădică și să răpede
Între ciurărimea grămadită
Și pe unde merge cutrupește,
Ucide, prăvale și rănește.